

PSSS “Agroznanje”

**B
I
L
T
E
N**

br.05

BESPLATAN PRIMERAK

Tel. 019/436-865

E-mail:

psszajecar@ymail.com

*Maj,
2015.*

Sadržaj:

	<i>str.</i>
1. Plodored u proizvodnji povrća	3
2. Uticaj klime na izbor plodoreda	3
3. Izbor parcela za proizvodnju paradajza	4
4. <u>Plamenjača paradajza (<i>Phytophthora infestans</i>) i Plamenjaca krastavca (<i>Pseudoperonospora cubensis</i>)</u>	4
5. Navodnjavanje povrća	5
6. Navodnjavanje voćaka	7

Plodored u proizvodnji povrća

Plodored se pažljivo planira i pažljivo izvodi. On zavisi od klimatskih uslova, zemljišta, mehanizacije, tržišta i dr. Plodored je organizovano smenjivanje povrtarskih useva na istoj parceli u toku određenog broja godina (3-7 godina). On ima dosta prednosti nad uzastopnim gajenjem jednog useva na istom mestu (parceli) više godina (monokultura). Za svaki plodored je najvažnije da se odredi pravilno smenjivanje useva u njemu ili plodosmena. Pitanje plodosmene je u uskoj vezi sa upotrebom stajnjaka u povrtarstvu, usvajanjem vode i hraniva od strane biljaka, zaštitom useva.

Izvesni povrtarski usevi vrlo povoljno reaguju na neposredno (direktno) đubrenje organskim đubrivima (stajnjak, kompost), dok ih drugi ne podnose, već traže da se rasporede tek druge ili treće godine posle ovoga. Na neposredno đubrenje pomenutim đubrivima dobro reaguju sve srednje rane i kasne kupusnjače (osim kelerabe), krastavci, tikvice, praziluk, paprika i paradajz. Rani usevi (rani kupus, karfiol, zeljasto i lisnato povrće) ne stižu da neposredno iskoriste organska đubriva i zato dolaze tek druge godine. Korenasto povrće (mrkva, peršun, celer, rotkva i rotkvica) ne podnose direktno đubrenje organskim đubrivima, ako je reč o normalnom i plodnom zemljištu. Tamo gde je zemljište slabo, u lošem stanju i ovi usevi će dobro reagovati na đubrenje organskim đubrivima. Grašak, boranija i bob kada se gaje na plodnom zemljištu nije potrebno đubriti organskim đubrivima. Međutim, ako se ovi usevi moraju gajiti na siromašnom i degradiranom zemljištu daće odlične rezultata i ukoliko se nađubre nekim organskim đubrivima. U normalnim uslovima pomenute vrste povrća dolaze druge, pa i treće godine posle đubrenja organskim đubrivima. Apsolutno se izbegava uvođenje u plodored jedne za drugom povrtarskih vrsta koje pripadaju istoj porodici zbog toga što one najčešće imaju iste neprijatelje (insekte) i bolesti. To naročito važi za paradajz, plavi patlidžan i krompir, zatim za korenasto povrće (mrkva, peršun, celer i paštrnjak), kao i za krastavac, lubenice i dinje. Svaka povrtarska

biljka ima manji ili veći broj pogodnih preduseva.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva najboljim prethodnim usevima za pojedine povrtarske kulture smatraju se:

- Paradajz: kupus, grašak, boranija, krastavac, korenasto povrće, trave, žita.
- Paprika: trave, krastavac, grašak, korenasto povrće, žita.
- Kupusnjače: trave, krompir, paradajz, paprika, grašak, boranija, žita.
- Krastavac i bostan (dinje i lubenice): paprika, krompir, trave, žita, lucerka, paradajz.
- Crni luk: paprika, paradajz, krastavac, bostan, žita.
- Korenasto povrće: paprika, paradajz, krastavac, grašak, boranija, žita.
- Boranija i grašak: kupusnjače, paradajz, paprika, krompir, žita.

(Slavica Kodžopeljić dipl.ing.ratarstva)

Uticaj klime na izbor plodoređa

Klima svojim hidrotermičkim osobinama znatno utiče na rast biljaka, izbor useva kao i na plodored. Dakle, plodored je pored drugih faktora uslovljen i klimom. Vlažnost klime je važan faktor pri izboru useva, jer se biljke razlikuju prema potrebama za vodu. Naime, dovoljno vlažna klima i povoljan raspored padavina daje veliku mogućnost gajenja i izbora useva ako su i ostali faktori povoljni. Ako nema dovoljno padavina, izbor useva u plodoređu je sužen, jer se tada moraju sejati usevi koji podnose nedostatak vlage ili se mora osigurati navodnjavanje. Ako je godišnja količina padavina oko 150 mm, uz povoljnu evapotranspiraciju, na oranicama se mora primenjivati "crni ugar" koji se smenjuje sa pšenicom, jer ozime strne žitarice iskorištavaju vlažni deo godine, a završavaju vegetaciju u toplom (suvom) delu naredne godine.

U subhumidnoj klimi mogu se kombinovati usevi veće i manje potrošnje vode (strne žitarice, okopavine i leguminoze), a u humidnoj klimi prevladavaju deteline i trave. Toplotne osobine klime mnogo utiču na rast biljaka. Za useve je važno da se dužina vegetacionog perioda poklapa sa zonom efektivnih temperatura od 5 do 45°C. Prema

tome, niske temperature u određenim stadijumima razvoja biljaka, ne mogu izdržati termofilne biljke, ali to mogu kriofilne. To znači, da će u klimatu s niskom prosečnom godišnjom temperaturom vazduha, izbor useva u plodoredu biti sužen samo na one biljne vrste koje podnose niske temperature (ozime strne žitarice, neke trave i deteline), dok će u klimatu sa većim ili visokim prosečnim godišnjim temperaturama vazduha, izbor useva biti znatno širi. Isto tako, dugi vegetacioni period pruža velike mogućnosti izbora i kombinovanja kriofilnih, mezofilnih i termofilnih useva. Smena hladnih i toplih perioda u toku godine, uzrok su podele useva na ozime i jare, a skraćanjem vegetacionog perioda sve više prevladavaju jarine kraće vegetacije. Intenzitet, dužina osvetljenja i broj sunčanih dana (insolacija), utiče na rast useva i na njihov izbor u plodoredu. Voda, toplota i sunčeva svetlost ne deluju kao odvojeni faktori, već združeno, u vrlo različitim odnosima deluju na gajenje useva pa prema tome i na plodored. Područja s dosta osvetljenja i toplote, pogodna su za gajenje useva od kojih dobijamo šećer, ulje i aromatične materije, u umerenom podneblju useve za skrob i proteine a u vlažnom-hladnijem području za proizvodnju vegetativne mase. I vetar svojom brzinom, toplotom i vlažnošću u utiče na rast i razvoj useva, pa i on u određenoj meri može uticati na izbor plodoreda.

(Slavica Kodžopeljić dipl.ing ratarstva PSSS Zaječar)

Izbor parcela za proizvodnju paradajza

Kod izbora parcele za proizvodnju paradajza mora se voditi računa o oraničnom (humusnom) sloju koji ne bi trebalo da bude manji od 20-25cm, kao i o nagibu zemljišta, tamo gde je nagib zemljišta u pravcu pružanja redova 5%, paradajz se može navodnjavati i veštačkom kišom. Tamo gde taj nagib iznosi 5-10% u obzir dolazi jedino navodnjavanje kap po kap, jer bi erozija uništila usev paradajza. Kao i svo povrće i paradajz traži određenu pH reakciju zemljišta. Optimalna pH reakcija za uzgoj paradajza je 6,5- 7,5 mada se u literaturi sreće širi dijapazon od 5,5-7,9. Kod

izbora zemljišta za proizvodnju paradajza mora se voditi računa i o sadržaju CaCO₃ (kreč, kalcijum karbonat). Na zemljištima gde je taj sadržaj preko 5% ne bi trebalo gajiti paradajz, jer je otežano, a često i onemogućeno usvajanje mikroelemenata, koji su neophodni za pravilan rast i razvoj biljaka. Ujedno ne bi ga trebalo gajiti ni tamo, gde je sadržaj kreča ispod 1%.

Za razliku od paprike i krastavca koji traže veoma plodna zemljišta, paradajz se može uzgajati na zemljištima koja sadrže dva i više procenata humusa. Ako je sadržaj humusa ispod 2%, mora se uneti velika količina organskih đubriva (stajnjak) u zemljište. Kod planiranja proizvodnje paradajza, treba da vodimo računa i o zaslanjenosti zemljišta. Paradajz spada u srednje osetljive kulture na sadržaj soli u zemljištu kao što su i krompir, bob, kupus, karfiol, kelj, keleraba, salata, spanać, plavi patlidžan, tikve, dinje i lubenice. To znači da sa povećanjem zaslanjenosti zemljišta opada i prinos. Kod paradajza konkretno to znači da je sporije ukorenjavanje, sitni su plodovi, a na njima se javljaju oštećenja (nekroze). Pored zaslanjenosti zemljišta moramo voditi računa i o salinitetu vode za navodnjavanje. Sve soli uzorkuju zaslanjenje zemljišta, čak i male koncentracije. Višegodišnjim navodnjavanjem dovodi se do pogoršanja strukture. Pogoršavaju se vodnofizička svojstva, koja kasnije nije ni jednostavno ni jeftino popraviti.

Najbolji rezultati u proizvodnji postižu se tamo, gde se paradajz gaji na dubokim, rastresitim, dreniranim (vodo-propustljivim), toplim zemljištima, blago okrenutim jugu, dobre strukture i bogatim u hranivima, koja se nalaze u lako pristupačnom obliku.

(Slavica Kodžopeljić dipl.ing ratarstva PSSS Zaječar)

Plamenjača paradajza (*Phytophthora infestans*)

Plamenjaču paradajza prouzrokuje parazitna gljiva **Phytophthora infestans**. U kišnim i vlažnim godinama može izazvati velike štete na paradajzu, kao i na krompiru. Osim što uništava list, gljiva napada i zelene

plodove i one u stadijumu zrenja, koji zbog toga trule. Početni znaci bolesti prvo se ispoljavaju na listu, u vidu krupnih pega maslinaste boje. Pri visokoj vlažnosti vazduha, sa donje strane lista stvara se beličasta prevlaka koja predstavlja organe za reprodukciju gljive. Obolelo tkivo nekrotira, postaje mrko i vrlo brzo se suši. Na zelenim plodovima bolest se pojavljuje u vidu sivo-zelenkastih, vodenastih pega, koje se brzo šire, dobijaju sivo mrku boju i za nekoliko dana prekrivaju ceo plod koji lako otpada. Ukoliko se pojave simptomi bolesti upotrebiti sistemične fungicide, sa kojima se zaustavlja širenje infekcije i obezbeđuje trajnija zaštita. Ne preporučuje se primena sistemičnih fungicida više od dva puta.

Plamenjača krastavca *(Pseudoperonospora cubensis)*

Plamenjača se kod nas najčešće javlja na krastavcu, ali su su podložne napadu i dinja, tikvica i lubenica. Pojavom ove bolesti naročito je ugrožena proizvodnja kornišona u postrnoj setvi. Tada već prvi listovi mogu biti zaraženi. Oboljenju su podložne biljke gajene na otvorenom polju, ali i u zaštićenom prostoru. Intenzitet bolesti zavisi od dužine kišovitoog perioda i temperature vazduha. Simptomi na listu su u vidu svetlozelenog mozaika. Razvojem bolesti pege postaju žute i jasno oivičene većim lisnim nervima. U uslovima visoke vlažnosti, u okviru pega, sa naličja lista, dolazi do sporulacije parazita u vidu pojave sive prevlake. Zaraženi deo lista se suši, postaje krt i lomi se, često pod uticajem jačeg vetra ili kiše. Zaraženo lišće ne opada, ali je njegova uloga u ishrani biljke smanjena što se odražava na prinos koji u slučajevima jake zaraze potpuno izostaje. Plodovi krastavca obično nisu zaraženi, ali su kržljavi i slabog kvaliteta.

Zaštita: U zaštiti krastavca od plamenjače kombinovati agrotehnicke i hemijske mere, gajiti tolerantne i otporne sorte i hibride. Ne može se izostaviti upotreba fungicida koja treba da bude preventivna. Preporučuje se preventivna primena preparata na bazi hlortalonila, pri proizvodnji rasada ili pre rasadivanja. Ovaj preparat se primenjuje još jednom posle rasadivanja. U ovo vreme se

moge primeniti i preparati na bazi hlortalonila +metalaksil, čija se sistemna komponenta metalaksil brzo usvaja i sistemno transportuje biljnim sokovima. U vreme intenzivnog porasta biljke, cvetanja i u pocetku formiranja plodova primenjuju se preparati na bazi metalaksila+ mankozeba. U periodu zrenja koriste se preparati na bazi azoksistrobina, sa kratkom karencom.

(Slavica Dželatović dipl.ing zaštite bilja, PSSS Zaječar)

Navodnjavanje povrća

Većina povrtarskih biljaka gaji se isključivo u navodnjavanju, jer se jedino u takvoj proizvodnji mogu dobiti visoki prinosi odgovarajućeg kvaliteta. Sve povrtarske biljke zahtevaju viši nivo vlažnosti zemljišta u poređenju sa ratarskim usevima, zbog slabije razvijenog korenovog sistema u odnosu na nadzemni deo, koji transpiriše veliku količinu vode. Pored toga, povrtarske biljke sadrže veliki procenat vode u tkivu. Većina povrtarskih biljaka ima slabo razvijen korenov sistem slabe usisne moći, zato mogu koristiti vodu iz zemljišta samo kada je zemljište dovoljno vlažno. Mnoge vrste povrća su vrlo osetljive na kvalitet vode za navodnjavanje, što treba imati u vidu prilikom izgradnje sistema i planiranja setvene strukture. Ovaj faktor je od izuzetnog značaja u organskoj proizvodnji povrća, jer se navodnjavanjem vodom koja sadrži štetne i opasne materije preko dozvoljene granice, može ugroziti kvalitet proizvoda, koji se zahteva od organske proizvodnje.

Navodnjavanje krompira

U proizvodnji krompira za postizanje visokog prinosa i većeg udela krupnih krtola ujednačene veličine, visokog kvaliteta, potrebno je održavati umerenu vlažnost zemljišta tokom celog perioda vegetacije. Povoljna vlažnost zemljišta u prvoj polovini vegetacije, a suša u drugom delu, pogoduju formiranju velikog broja krtola koje ostaju sitne. Ako je suša u prvom delu vegetacije, a u drugom delu povoljna vlažnost, formira se manji broj krtola koje su vrlo krupne. Zato zalivanje treba početi u fazi cvetanja, sa

izuzetkom ako se ranije pojavi višednevna suša, u zavisnosti od količine i rasporeda padavina, treba zalivati svakih 6 do 8 dana, sa oko 30 mm vode.

Navodnjavanje paprike

Paprika je jako osetljiva na nedostatak vode u zemljištu u toku celog perioda vegetacije, naročito u fazi cvetanja i plodonošenja. Paprika ima plitak korenov sistem. Pri gajenju iz rasada masa korena je u sloju od 30 do 50 cm, zbog toga je treba često zalivati.

U našim uslovima, potrebe za vodom iznose 500 do 600 mm. Kod proizvodnje iz rasada, prvo navodnjavanje treba primeniti neposredno posle rasađivanja, a drugo odmah nakon 3 do 5 dana. Naredna zalivanja, ako nema padavina, na 8-10 dana do porasta prvih plodova, a kasnije na 6-7 dana. Posle svake berbe plodova, papriku treba obavezno zalivati. Kod proizvodnje direktnom setvom važno je obezbediti vlagu za brzo i ujednačeno nicanje. Navodnjavati se može po turnusima, samo zalivanja treba da su reda, od 12 do 15 dana do početka porasta plodova, a kasnije 8-10 dana. Paprika je osetljiva i na temperaturu vode. Optimalna temperatura je 26 do 28°C, aminimalna oko 20°C.

Navodnjavanje paradajza

Paradajz ima dubok korenov sistem, dobro koristi vodu iz zemljišta, do 50 cm i dublje, što mu omogućava da relativno dobro podnosi sušu. Međutim, za visoke prinose potrebno je započeti sa navodnjavanjem odmah posle rasađivanja. Posle primanja biljaka, 10-15 dana ne treba zalivati, da bi se koren dobro i dublje razvio. Naredna zalivanja treba vršiti po turnusima, od 10 do 12 dana, sve dok ne počne sazrevanje, a nadalje posle svake berbe. U sušnim godinama norma navodnjavanja obično iznosi od 250 do 300 mm.

Navodnjavanje krastavaca

Krastavac formira veliku vegetativnu masu, a plodovi sadrže visok procenat vode, zbog čega su potrebe za vodom visoke i stalne. Korenov sistem krastavca je vrlo plitak i razvija se u površinskom sloju zemljišta od 20

do 30 cm i slabo je razvijen u odnosu na nadzemnu masu. Krastavac troši velike količine vode, od 200 do 400 mm, u zavisnosti od vremenskih uslova, dužine vegetacije i sistema gajenja. Do formiranja zametaka plodova treba umereno zalivati, svakih 5-8 dana. U periodu cvetanja zalivanja su reda, a od formiranja plodova i u periodu berbi, potrebna su česta zalivanja, na svakih 4-5 dana. Treba izbegavati navodnjavanje kišenjem, jer se čestim vlaženjem nadzemne mase potencira intenzivan razvoj bolesti.

Navodnjavanje kupusa

Kupus obrazuje veliku nadzemnu masu, a korenov sistem je plitak i slabo razvijen. Do 50 cm dubine razvija se oko 90% korena, a on ima slabu usisnu sposobnost, zato zahteva visoku vlažnost zemljišta tokom cele vegetacije. Nedostatak vode u bilo kojem periodu razvoja biljaka umanjuje prinos. Kupus se proizvodi naročito iz rasada kao rani, srednje rani i kasni usev. Kasna proizvodnja kupusa izvodi se kao drugi usev posle pšenice ili drugih strnina. U periodu rasađivanja, proizvodnja je nemoguća bez navodnjavanja. Posle rasađivanja, kupus se mora stalno zalivati, jer su njegove potrebe za vodom oko 300 do 500 mm.

Navodnjavanje graška

Grašak za ljudsku ishranu vrlo se rano seje, a dospeva od maja do kraja juna. Bez obzira što mu je period vegetacije kratak, suša u maju značajno smanjuje prinos, te se proizvodnja preporučuje u sistemima za navodnjavanje. Navodnjavanje treba početi u fazi cvetanja i još jedno u fazi nalivanja zrna. Treba dodavati vode toliko da se prokvasi sloj zemljišta oko 30 cm, a na lakšim do 40 cm, jer je korenov sistem plitak.

Navodnjavanje u plastenicima

Proizvodnja u plastenicima se u svemu razlikuje od proizvodnje na otvorenom prostoru, te su potrebni odgovarajuće znanje i uslovi, kako bi se ostvarili visoki prinosi i profit. Zato je potrebno obezbediti značajne količine vode dobrog kvaliteta. Potrošnja vode u plastenicima od strane biljaka je veća nego na otvorenom prostoru, jer su uslovi

proizvodnje znatno izmenjeni.

Najjednostavnije je zalivanje po turnusima. U plastenicima su potrebna česta zalivanja malim zalivnim normama.

Voda za navodnjavanje u plastenicima treba da je dobrog kvaliteta. Sadržaj soli, kao i štetnih i opasnih materija treba da je minimalan, jer primenom velikih količina vode, može zemljište da se zaslani, ili zagadi i time ograniči svaku proizvodnju. Temperatura vode treba da je u granicama 20-25°C, a zaliva se u jutarnjim ili večernjim časovima, kada su niže temperature biljaka i zemljišta.

U plastenicima se koriste savremeni automatizovani sistemi za navodnjavanje kapanjem, kišenjem ili mikrokišenjem. Kod povrća visokog uzgoja, paradajza i krastavaca, najbolji je sistem kap po kap, pri čemu se laterali sa kapaljkama postavljaju u redovima biljaka na površini, ili se plitko ukopavaju u zemljište - potpovršinsko kapanje. Mogu se koristiti i perforirane gumene ili plastične cevi, koje se postavljaju po površini dužinom redova biljaka.

(Slavica Kodžopeljić dipl.ing ratarstva, PSSS Zaječar)

Navodnjavanje voćnjaka

Najčešće, padavine ne zadovoljavaju potrebe stabala za vodom, zato je navodnjavanje voćnjaka potrebno radi optimalnog snabdevanja voćaka za vodom, i postizanje visokih prinosa. Kod nas navodnjavanje voćaka je slabo zastupljeno, a sušne godine u letnjem periodu ostavljaju ozbiljne posledice na prinos i kvalitet plodova. Deficit vlage u početku perioda vegetacije negativno se odražava na porast biljaka, lišća, cvetanje je slabije, jer opadaju cvetni pupoljci, a deficit vode u drugom delu vegetacije utiče na prevremeno sazrevanje i opadanje plodova, opadanje lišća, što oslabljuje fotosintezu i remeti prikupljanje hranjivih materija, pa voćke stradaju u većem broju. U sušnom periodu lišće voćaka može oduzimati vodu iz plodova zbog razlike u osmotskom pritisku, te plodovi ostaju sitniji i lošijeg su kvaliteta. Potrošnja vode na evapotranspiraciju voćnjaka je sastavljena od (isparavanja) sa površine zemljišta i transpiracije biljaka, čija veličina

zavisi od razvijenosti stabala i zasenjenosti površine zemljišta.

Potrebno je obezbediti biljke lako pristupačnom vodom u zoni aktivne rizosfere tokom perioda vegetacije, a režim navodnjavanja određuje se prema:

- vlažnosti zemljišta,
- prema stanju biljaka,
- najčešće prema kritičnim periodima za vodu.

Značajna je mera za reone gde godišnja količina padavina ne prelazi 600mm. Na peskovitim terenima i vetrovitim područjima navodnjavanje je obavezno. Navodnjavanje se vrši kako bi postigli redovne i visoke prinose.

Kada govorimo o navodnjavanju voćnjaka treba obratiti pažnju na doziranje vode, jer se optimalna vlažnost u zemljištu može postići i održavati samo ako se stručno postupa sa vodom u zoni rizosfere. Međutim, kada imamo sledeće situacije: da se navodnjava češće nego što je potrebno, dolazi do većeg doziranja vode i do problema i ako se ređe navodnjava i time dodaje manja količina vode od potrebne, ne može se postići visok i kvalitetan prinos u voćarstvu.

Dubina zemljišta koju treba navodnjavati zavisi od dubine korenovog sistema i fazi razvoja biljke (zajabuku, breskvu, krušku, iznosi 0.40-0.55m).

Za navodnjavanje se koriste:

- Sistem kap po kap
- Mikro rasprskivači
- Porozne trake

Da bi zalivanje imalo pozitivan efekat moramo voditi računa o % vlage u zemljištu (PVK – poljski vodni kapacitet). Ćubrenje možemo vršiti prilikom navodnjavanja i ono se zove fertirigacija. Tek zasađenje voćke u proleće treba zaliti sa 10 l vode a kada nastupi sušni period treba izvršiti još 2-3 zalivanja. Mlade voćke se mogu zalivati do kraja jula kasnije treba izbegavati zalivanje kako ne bi izazvali sekundarni porast.

Navodnjavanje se najčešće koristi prema kritičnim periodima u odnosu na vodu (voćke najviše troše vodu od završetka cvetanja do kraja intenzivnog porasta plodova, a kritične faze razvoja u odnosu na vodu su cvetanje, porast lišća i mladara, formiranje zametaka i porast plodova).

Kritične faze prilikom zalivanja:

1. Faza cvetanja:

Prvo navodnjavanje trebalo bi obaviti do deset dana posle cvetanja, ukoliko je proleće sušno.

Suvo vreme i duvanje toplih vetrova dovodi do sušenja žiga tučka tako da moramo zalivati sa 30-40 mm to zalivanje pospešuje oplodnju i vegetativni razvoj voćaka. Više se navodnjavaju jabučaste vrste nego koštičave. Kod kajsije su neophodna bar 2 zalivanja kako ne bi došlo do sušenja i kako bi se povećali

prinosi.

2. Faza razvitka ploda:

Izvodi se neposredno pred junsko opadanje plodova, u periodu najvećeg porasta vegetativnih organa, kada počinje formiranje cvetnih pupoljaka za narednu godinu i rastu plodovi, tada je najveća i evapotranspiracija, pa stabla voćaka najviše troše vodu

3. Faza vreme julskog opadanja plodova:

Izvodi se u vreme obrazovanja rodni pupoljaka i u vreme razvitka ploda (jul-avgust) na 20-30 dana pre berbe. Ovo zalivanje je važno ako je sušni period jer se troši mnogo vode na plodove i na diferenciranje cvetnih začetaka. Količina vode u svakom terminu navodnjavanja iznosi 30-60 mm. Obavlja početkom avgusta meseca, za porast plodova, koji stižu za berbu krajem istog meseca i tokom sledećeg. Zalivanjem u avgustu podstićemo bolje diferenciranje plodova i povećati krupnoću.

(Mihajlo Žikić dipl.ing. voćarstva i vinogradarstva, PSSS Zaječar)

Za bliža objašnjenja i informacije možete se obratiti

**Poljoprivrednoj
Savetodavnoj i Stručnoj
Službi**

„Agroznanje” Zaječar

IZDAJE:

**POLJOPRIVREDNA STRUČNA I
SAVETODAVNA SLUŽBA
„AGROZNAJJE” D.O.O. ZAJEČAR,**

**19000 ZAJEČAR, UL. NIKOLE PAŠIĆA
37/4, Tel/Fax.: +381 19 436-865**

***Tehnički urednik: Slavica Kodžopeljić,
dipl.ing.***

***Slavica Kodžopeljić, dipl.ing. – Stručni
saradnik za povrtarstvo***

***Slavica Dželatović, dipl.ing. - Stručni
saradnik za zaštitu bilja***

Slavica Dželatović, dipl.ing. – Direktor

TIRAŽ: 300 PRIMERAKA

R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda
						min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	veza	17.00	20.00	20.00	bez promene	prosečna
2	Boranija (žuta)	srednja	standardno	Domaće	kg	250.00	250.00	250.00	bez promene	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	70.00	100.00	100.00	rast	slaba
4	Celer (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	110.00	120.00	120.00	bez promene	prosečna
5	Cvekla (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	50.00	55.00	55.00	bez promene	slaba
6	Dinja (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	135.00	125.00	pad	vrlo slaba
7	Grašak (sve sorte u mahuni)	srednja	standardno	Domaće	kg	55.00	70.00	60.00	bez promene	prosečna
8	Karfiol (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	70.00	100.00	70.00	rast	slaba
9	Kelj (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	40.00	45.00	40.00	pad	slaba
10	Krastavac (salatar)	srednja	standardno	Domaće	kg	40.00	50.00	50.00	pad	dobra
11	Krompir (beli)	srednja	standardno	Domaće	kg	40.00	45.00	40.00	rast	prosečna
12	Krompir (crveni)	srednja	standardno	Domaće	kg	40.00	45.00	40.00	rast	prosečna
13	Krompir (mladi)	srednja	standardno	Domaće	kg	60.00	85.00	70.00	pad	dobra
14	Kupus (mladi)	srednja	standardno	Domaće	kg	20.00	25.00	25.00	pad	dobra
15	Lubenica (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	140.00	105.00	pad	vrlo slaba
16	Luk beli (mladi)	srednja	standardno	Domaće	veza	25.00	35.00	25.00	rast	prosečna
17	Luk beli (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(Kina)	kg	260.00	270.00	260.00	bez promene	prosečna
18	Luk crni (mladi)	srednja	standardno	Domaće	veza	17.00	20.00	20.00	bez promene	dobra
19	Luk crni (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	rast	dobra
20	Paprika (Babura)	srednja	standardno	Domaće	kg	150.00	200.00	170.00	pad	slaba
21	Paprika (ljuta)	srednja	posebno	Uvoz(Grčka)	kg	260.00	300.00	300.00	-	slaba
22	Paprika (ostala)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	280.00	270.00	-	vrlo slaba
23	Paprika (šilja)	srednja	standardno	Domaće	kg	180.00	250.00	200.00	pad	vrlo slaba
24	Paradajz (chery)	srednja	posebno	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	380.00	300.00	bez promene	slaba
25	Paradajz (chery)	srednja	standardno	Domaće	kg	230.00	235.00	230.00	-	vrlo slaba
26	Paradajz (sve sorte)	srednja	posebno	Domaće	kg	140.00	150.00	140.00	-	prosečna
27	Paradajz (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	130.00	110.00	pad	dobra
28	Pasulj (beli gradištanac)	srednja	standardno	Domaće	kg	200.00	200.00	200.00	rast	prosečna
29	Pasulj (beli tetovac)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	200.00	bez promene	prosečna
30	Pasulj (šareni)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	220.00	pad	prosečna
31	Pasulj (žuti)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	280.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
32	Patlidžan (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	160.00	150.00	rast	vrlo slaba
33	Paškanat (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	125.00	125.00	125.00	bez promene	prosečna
34	Peršun (korenaš)	srednja	standardno	Domaće	kg	170.00	175.00	175.00	bez promene	prosečna
35	Peršun (lišćar)	srednja	standardno	Domaće	veza	17.00	20.00	20.00	rast	prosečna
36	Pečurke (šampinjoni)	srednja	posebno	Domaće	komad	65.00	70.00	70.00	pad	prosečna

R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda
						min	max	dom		
37	Praziluk (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	120.00	130.00	130.00	rast	vrlo slaba
38	Rotkvica (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	veza	20.00	25.00	25.00	bez promene	slaba
39	Spanać (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	60.00	80.00	70.00	rast	prosečna
40	Tikvice (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	pad	dobra
41	Zelen (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	veza	50.00	55.00	50.00	bez promene	prosečna
42	Zelena salata (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	komad	16.00	25.00	20.00	pad	dobra
43	Zelje (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	veza	20.00	20.00	20.00	bez promene	slaba
44	Šargarepa (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	100.00	120.00	110.00	pad	dobra
45	Špargla (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	500.00	500.00	500.00	-	vrlo slaba

R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda
						min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	180.00	150.00	bez promene	slaba
2	Banana (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	123.00	125.00	125.00	pad	dobra
3	Breskva (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	200.00	170.00	pad	vrlo slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	180.00	140.00	rast	slaba
5	Grožđe (belo ostale)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	400.00	400.00	bez promene	vrlo slaba
6	Grožđe (crno ostale)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	400.00	400.00	bez promene	vrlo slaba
7	Jabuka (Ajdared)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	95.00	95.00	rast	slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	110.00	115.00	115.00	pad	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes zlatni)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	105.00	95.00	rast	vrlo slaba
10	Jabuka (Greni Smit)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	95.00	95.00	95.00	-	vrlo slaba
11	Jabuka (Greni Smit)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	110.00	110.00	110.00	rast	vrlo slaba
12	Jabuka (Jonagold)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	95.00	95.00	-	vrlo slaba
13	Jabuka (Jonagold)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	105.00	105.00	rast	vrlo slaba
14	Jaгода (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	70.00	115.00	80.00	pad	dobra
15	Kajsija (sve sorte)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	210.00	180.00	pad	vrlo slaba
16	Kivi (sve sorte)	srednja	posebno	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	100.00	100.00	rast	vrlo slaba
17	Kivi (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	180.00	180.00	rast	vrlo slaba
18	Kruška (Viljamovka)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	220.00	rast	vrlo slaba
19	Kruška (ostale)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	230.00	230.00	-	vrlo slaba
20	Lešnik (očišćen)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	2000.00	2000.00	2000.00	bez promene	vrlo slaba
21	Limun (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	150.00	rast	dobra
22	Limun (sve sorte)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	190.00	180.00	-	prosečna
23	Nektarina (sve sorte)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	200.00	180.00	pad	vrlo slaba

R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda
						min	max	dom		
24	Orah (očišćen)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	1200.00	1250.00	1200.00	bez promene	slaba
25	Pomorandža (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	100.00	100.00	bez promene	prosečna
26	Pomorandža (sve sorte)	velika	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	135.00	130.00	bez promene	prosečna
27	Smokva (suva)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	500.00	500.00	500.00	-	prosečna
28	Trešnja (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	80.00	130.00	120.00	bez promene	dobra
29	Trešnja (sve sorte)	velika	standardno	Domaće	kg	140.00	200.00	150.00	bez promene	dobra
30	Šljiva (suva)	srednja	standardno	Domaće	kg	250.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna

Cene mesa u klanicama

R.Br.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena(din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	220.00	235.00	230.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	230.00	245.00	245.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	170.00	185.00	180.00	bez promene	prosečna

Cene stoke na stočnoj pijaci

R.Br.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Dviske	sve težine	sve rase	kg	200.00	210.00	200.00	pad	6-10
2	Jagnjad	sve težine	sve rase	kg	250.00	280.00	280.00	bez promene	6-10
3	Jarad	sve težine	sve rase	kg	220.00	250.00	240.00	-	0-5
4	Koze	sve težine	sve rase	kg	120.00	120.00	120.00	-	0-5
5	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	kg	110.00	120.00	120.00	-	0-5
6	Ovca	sve težine	sve rase	kg	140.00	150.00	150.00	bez promene	6-10
7	Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase	kg	18000.00	20000.00	18000.00	-	0-5
8	Prasad	16-25kg	sve rase	kg	220.00	230.00	230.00	pad	16-20
9	Prasad	<=15kg	sve rase	kg	240.00	250.00	250.00	pad	6-10
10	Telad	80-160kg	HF	kg	340.00	350.00	350.00	rast	0-5
11	Telad	80-160kg	SM	kg	440.00	450.00	450.00	bez promene	0-5
12	Tovljenici	>120kg	sve rase	kg	130.00	140.00	140.00	-	0-5
13	Šilježad	sve težine	sve rase	kg	200.00	210.00	200.00	pad	6-10